

ÕPPEAASTA 2008/2009 AINEOLÜMPIAADIDEST

Õppeaastal 2008/2009 oli õpilastel Lääne-Virumaal võimalik osa võtta 18 aine olümpiaadist. Need ained olid bioloogia, eesti keel (lisaks ka eesti keele uurimistööd), eesti keel võõrkeelena (lisaks uurimistööd), füüsika, geograafia, informaatika, inglise keel, keemia, kirjandus, loodusteadus, majandus, matemaatika, saksa keel, tööõpetus (tütarlastele käsitöö ja kodundus, poistele töö- ja tehnoloogiaõpetus), vene keel, vene keel võõrkeelena ja õpioskused.

Vene keel võõrkeelena ja ühiskonnaõpetuse olümpiaaditööd saadeti otse üleriigilisele komisjonile, kes siis kutsus nende tööde põhjal õpilasi lõppvooru. Loodusteaduste olümpiaad viidi läbi maakonnas, aga tööd parandati Tartus.

Filosoofia ja lingvistika olümpiaadidel meie maakonna õpilased ei osalenud.

Samuti ei ole Lääne-Viru õpilased viimastel aastatel osalenud üleriigilisel informaatikaolümpiaadil.

Reeglina toimuvad olümpiaadid kolmes voorus: koolivoor ehk I voor, piirkonnavor ehk II voor ja lõppvoor ehk III voor. Üleriigiliste olümpiaadide ja lahtiste ainevõistluste põhjal moodustatakse Eesti võistkonnad rahvusvahelistele olümpiaadidele.

Ülemaailmsed olümpiaadid, kus Eesti noored osalevad, toimuvad astronoomias, bioloogias, informaatikas, filosoofias, bioloogias, füüsikas, geograafias, keemias, lingvistikas, loodusteadustes.

Olümpiaade korraldavad Eestis Tartu Ülikool ja Tallinna Ülikool. Üldkoordinaatoriks on TÜ Teaduskool, kelle kodulehelt on alati võimalik saada infot olümpiaadide kohta.

Olümpiaade, mis olid maakonnas läbi viidud üleriigiliste olümpiaadide piirkonnavorudena, koordineeris ja pidas sidet TÜ Teaduskooliga, maavalitsuse haridus- ja kultuuriosakond. Kõiki olümpiaade korraldasid õpetajate ainesektsioonid ja rahastas Lääne-Viru Omavalitsuste Liit.

Et alljärgnev annaks parema arusaamise, võiks teada, et Lääne-Virumaal on käesoleval aastal 5 algkooli, millest üks on 4 ja üks 143 õpilasega; 17 põhikooli, millest kolm on alla 50 õpilasega, kolm rohkem kui 100 (neist üks 211) õpilasega; 14 gümnaasiumi, kus peale kahe erandi on põhikooli osa üle 200 õpilasega. Gümnaasiumiosas on 7 koolis alla 100 õpilase ja neljas koolis üle 500.

Kokku õpib neis koolides 7676 õpilast

Erikoolide, kutsekoolide ja õhtukoolide õpilased ei ole aineolümpiaadidel osalenud.

Olümpiaadide piirkonnavorude korraldamisega olid tegevad 13 õpetajate ainesektsiooni: eesti keel, matemaatika, inglise keel, informaatika, saksa keel, vene keel, bioloogia, keemia, füüsika, geograafia, tööõpetus, käsitöö, koolide raamatukogud.

OSAVÕTT AINETI

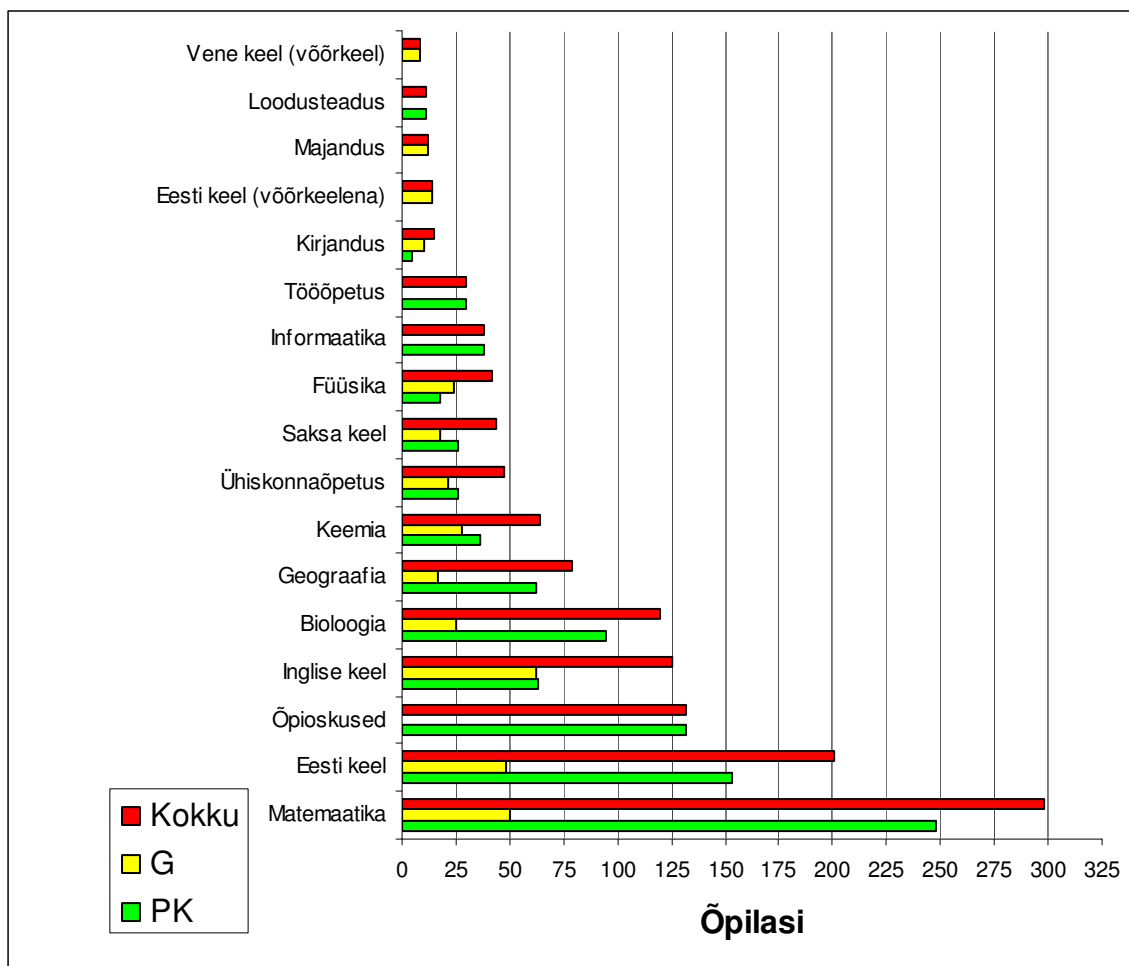
Põhikooliõpilased osalesid 2008/2009. õppeaastal aineolümpiaadide piirkonnavorudes 954 korral, mis on 15,6 osalemist 100 õpilase kohta. Gümnaasiumiõpilased osalesid 338 korral, mis on 21,4 osalemist 100 õpilase kohta.

Kõige enam osalejaid on reeglina alati matemaatikas ja eesti keeles. Need on ka ained, kus õpilased saavad hakata oma teadmisi ja oskusi testimisele juba vastavalt 4. ja 5. klassist alates.

Suur osalejate arv õpioskuste olümpiaadil tuleneb sellest, et 3.klassi võistkonnas on kaks liiget ja 5. klassi võistkonnas on 5 liiget.

Suurema osavõtjate arvuga (populaarsemad?) on veel inglise keel, bioloogia, geograafia. Gümnaasiumiõpilasi osales kõige rohkem inglise keele olümpiaadil.

Tuleb märkida, et väga rangeid osavõtukriteeriume ei ole, kuigi põhikooliosas on suuremaarvulise osavõtuga ainetes kehtestatud normiks üks õpilane klassi kohta.

Uudseks olümpiaadide läbiviimises oli 2008/2009. õppeaastal internetipõhine ühiskonnaõpetuse olümpiaadi I voor. Lõppvoor viidi läbi traditsiooniliselt paberi ja pliatsiga.

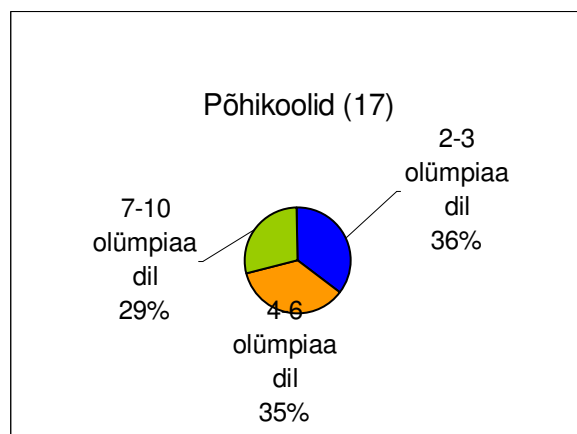
Olümpiaadile suunajaks-saatjaks on reeglina ikkagi aineõpetaja, kes mõnigi kord loobub sellest tegevusest, kartes, et õpilasel kaob ebaedu korral vähenegi huvi aine vastu.

Ei ole uuritud, kui palju mõjutavad olümpiaadist osavõttu kulutused transpordile.

Allakirjutanu arvates võiks nii mõnigi kord olla osavõtt olümpiaadist hoopis suurem. Näiteks loodusteaduses, majanduses ja füüsikas ning keemias.

OSAVÕTT KOOLITI

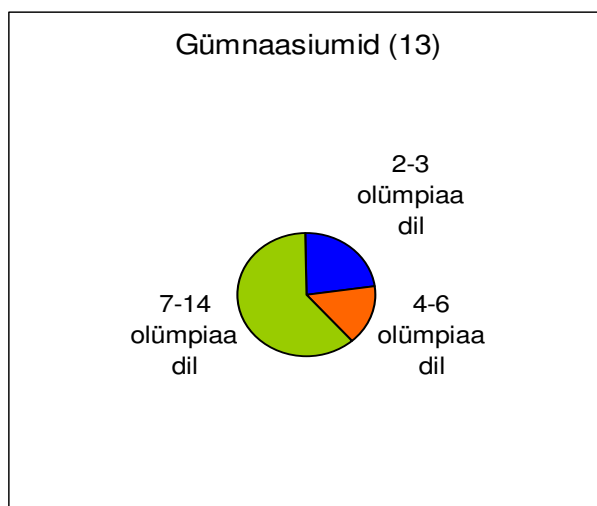
Tuleb märkida, et kõik põhikoolid ja gümnaasiumid on saatnud oma õpilasi osalema vähemalt kahe aine olümpiaadidele. Viiest algkoolist osaleb olümpiaadidel kaks: Rakvere Linna Algkool ja Veltsi Lasteaed-Algkool.

Põhikooli õpilased on osalenud enam matemaatika, eesti keele ja õpioskuste olümpiaadidel, samuti inglise keeles. Populaarsust hakkab võitma informaatika, kus osales 6 kooli õpilasi nagu ka geograafias ja bioloogias (7). Kahjuks ei korraldata meie maakonnas vene keele olümpiaadi põhikooli õpilastele. Saksa keele õppijaid jääb aga järjest vähemaks.

Suuremal arvul olümpiaadidel on osalenud Sõmeru PK (10), Võsu PK (8), Lasila Kool, Uhtna PK, Jäneda Kool (7), Laekvere PK, Rakvere PK (6).

Saja õpilase kohta tuleb osalemisi kõige rohkem Muuga PK (28,8), Jäneda Koolil (27,9), Uhtna PK (27,2) ja Kiltsi PK (27,1).

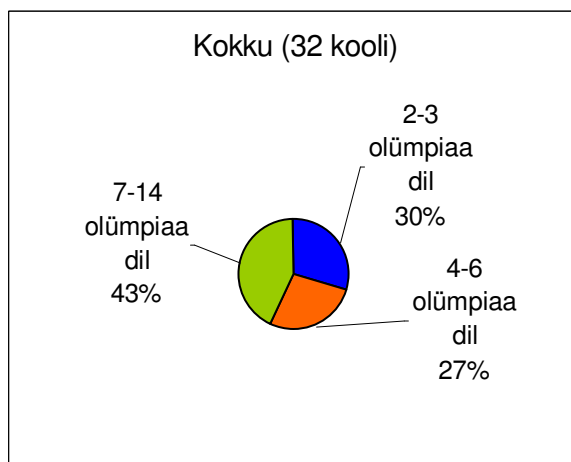

Gümnaasiumiõpilaste hulgas on populaarseim inglise keel olümpiad, kus osalejaid oli 62, mis on ainult ühe õpilase võrra vähem kui põhikooli osas.

Eesti keeles ja kirjanduses kokku oli 58 osalejat, matemaatikas 50 osalejat.

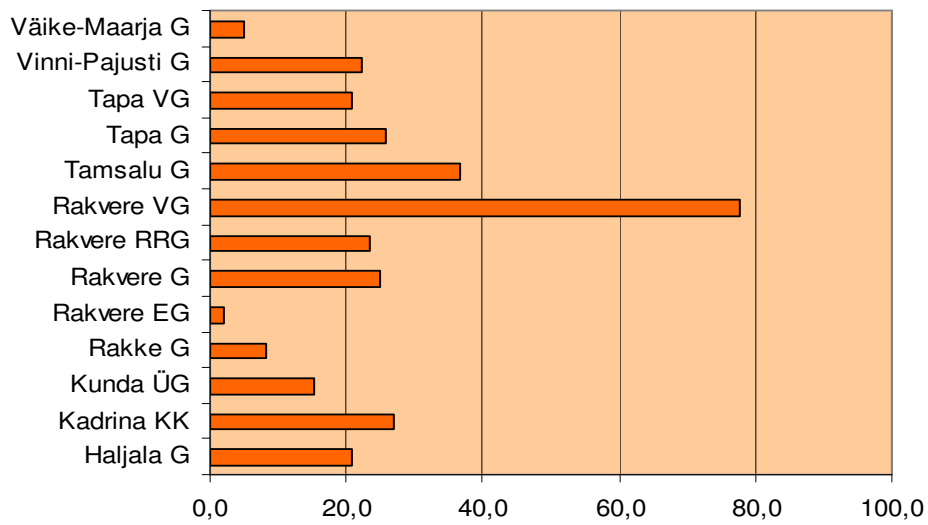
Suuremal arvul olümpiaadidel olid esindatud Rakvere Reaalgümnaasium (14), Tapa G (13), Rakvere Gümnaasium, Tamsalu Gümnaasium ja Vinni-Pajusti Gümnaasium (12).

100 õpilase kohta on osalemisi kõige rohkem Rakvere Vene Gümnaasiumil (77,8) (koolis on gümnaasiumiosas 18 õpilast). Tamsalu Gümnaasiumil on 100 õpilase kohta 39,7 osalemist. Rohkem kui 25 osalemist 100 õpilase kohta oli veel Kadrina Keskkoolil, Rakvere Gümnaasiumil ja Tapa Gümnaasiumil.

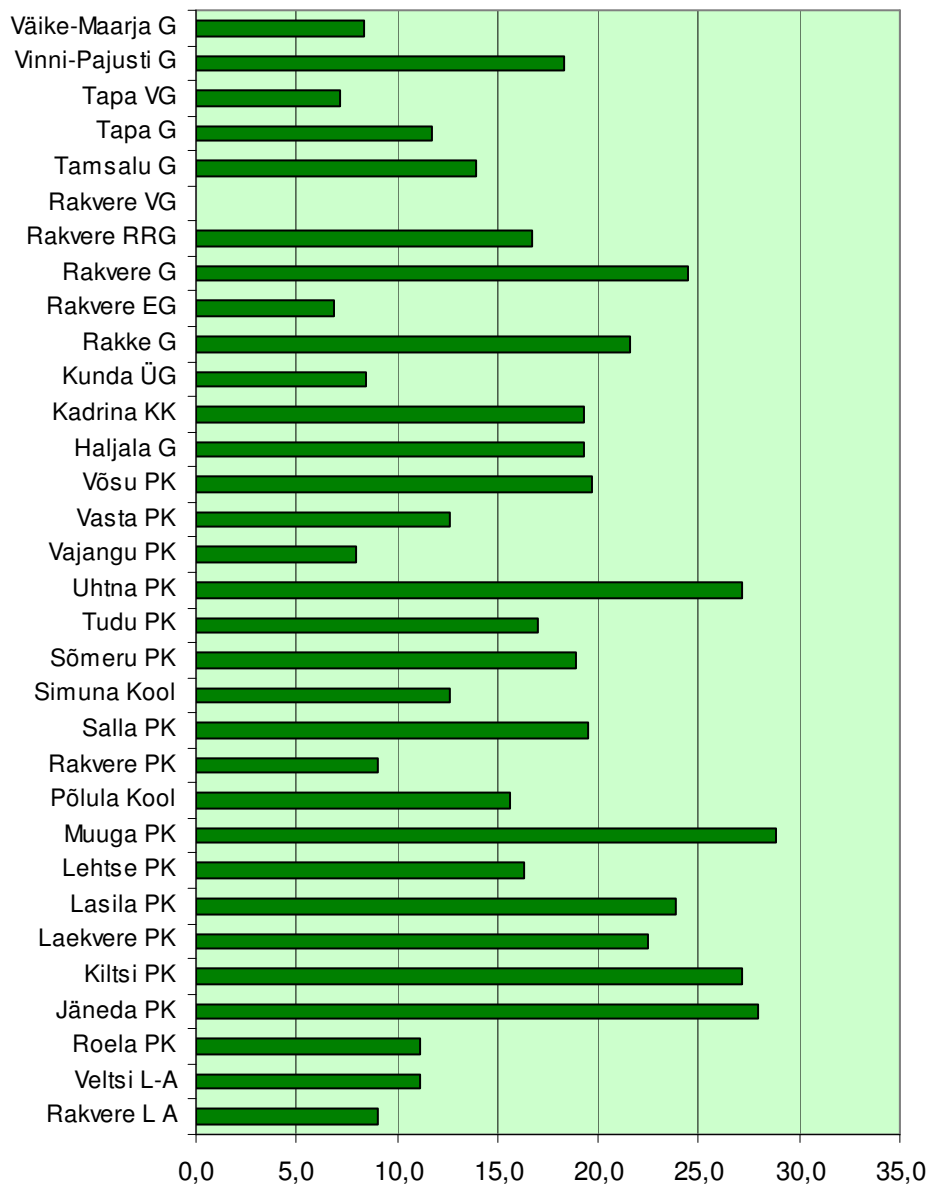

Lisaks põhikoolidele osalesid olümpiaadidel veel Rakvere Linna Algkooli ja Veltsi Lasteaed-alkooli õpilased (esimesest 13 õpilast, teisest kaks õpilast)

Osalemisi 100 õpilase kohta gümnaasiumiosas

Osalemisi 100 õpilase kohta põhikoolis

TULEMUSED KOOLITI

Tartu Ülikooli teadurid on uurinud endiste olümpiaadil osalenute arvamusil aineolümpiaadide kohta (Košik ja Nestra 2007, Sepp 2002, 2008). Õpilased on positiivsena välja toonud olümpiaadide olulise rolli aine- (valdkonna) huvi süvenemisel ja edaspidises karjäärivalikus, olümpiaad on stiimul ja motiveerija ainega tegelemisel; aitab kaasa efektiivsele erialasele arengule, on enese proovilepanek, eneseaktualiseerimine. Negatiivse poolena toodi välja see, et edu tekitab tunde, et pole vaja enam pingutada, varane edu tekitab krampliku soovi olla alati esimene.

Võib oletada, et enamus neist väidetest kehtib ka piirkonnavoorus osalenud õpilaste kohta. Kuigi aineolümpiaadide kohta võiks öelda nagu olümpiamängude kohta, et tähtis pole võit vaid osavõtt, on siiski oluline ka lõpptulemus.

Kasvõi sellepärast, et välja selgitada andekad lapsed (Campell & Wu, 1996; tsiteeritud V. Sepp esinemisest 10.06.2008 Tartu Ülikooli Teaduskooli kollokviumil). Võistlused iseenesest motiveerivad laste ande varast arengut. Kui talent on välja arendatud, tuleb see rakendada teaduse, tehnoloogia ja majanduse innovatsiooniks, ühiskonna hüvanguks üldisemalt (Olümpiaadide põhiprintsiibid, Campell & Wu).

Kokku saab 2008/2009 õppeaastal maakonnas aineolümpiaadide 1.-3. koha saavutanutele välja anda põhikooli osas 122 aukirja ja gümnaasiumiosas 92 aukirja.

Sellest, kuidas need jagunesid koolide vahel, annavad ülevaate alljärgnevad tabelid

Kool	Kohti 1.-3.	1.-3. kohti saja õpilase kohta
Kiltsi PK	4	6,78
Rakvere G	23	4,41
Haljala G	12	4,29
Vinni-Pajusti G	13	3,77
Kadrina KK	19	3,55
Jäneda PK	2	2,94
Võsu PK	2	2,82
Rakke G	4	2,78
Rakvere RRG	15	2,32
Rakvere L A	3	2,10
Lehtse PK	1	2,04
Kunda ÜG	6	1,54
Tapa G	8	1,53
Tamsalu G	5	1,42
Simuna Kool	1	1,41
Uhtna PK	1	1,09
Vasta PK	1	1,05
Sõmeru PK	2	1,05
Väike-Maarja G	2	0,60
Rakvere PK	1	0,47

Kool	Kohti 1.-3.	1.-3. kohti saja õpilase kohta
Rakvere VG	4	22,22
Kadrina KK	17	10,24
Rakvere G	26	8,33
Vinni-Pajusti G	9	7,69
Tapa VG	3	6,25
Rakvere RRG	18	6,21
Haljala G	6	7,32
Tamsalu G	4	5,13
Kunda ÜG	2	3,03
Rakvere EG	2	1,07
Tapa G	1	0,88

Nagu näha, võivad teatavas mõttes edukuse osas konkureerida väikekoolid vabalt suurtega. Kui gümnaasiumiosas on saavutanud auhinnakohti 11 gümnaasiumi õpilased, siis põhikooli osas on neid gümnaasiume ja põhikoole, kus sel õppeaastal õpilased maakonnas esikolmikusse tulid suhtarvult vähem.

VÄLJUND RIIGIOLÜMPIAADIDELE

Nagu eespool märgitud on aineolümpiaadidel väljund rahvusvahelistele võistlustele 10 aines.

Maakonnast üleriigilisse vooru sai teoreetiliselt edasi kõikides ainetes peale informaatika ja eesti keel võõrkeelena. Viimases pääses uurimistöoga olümpiaadi lõppvooru Rakvere Vene gümnaasiumi õpilane. Maakonna olümpiaadi „sõelata” sai õpilane vene keel emakeelena olümpiaadi lõppvooru.

Üksikutes ainetes (inglise keel, tööõpetus, majandus, õpioskused) pääseb lõppvooru maakonna parim. Reeglina määrab üleriigilise olümpiaadi komisjon punktitaseme, millest alates kutsutakse õpilane lõppvooru. Nii juhtus sel aastal, et keemias ei pääsenud meie maakonnast ükski õpilane lõppvooru (eelmisel aastal oli selliseks aineks füüsika).

Aasta 2009 oli edukas eesti keele õpilastele ja õpetajatele. Üleriigilise olümpiaadikomisjoni kokkuvõttest (TÜ Teaduskooli lehekülg) selgus, et Lääne-Virumaa oli lõppvoorus esindatuse poolest Tallinna järel teisel kohal. Meie maakonnast osales eesti keele olümpiaadi lõppvoorus 14 õpilast 6 õpetaja juhendamisel. Eesti keelele tuleks lisada juurde ka 5 õpilast eesti kirjanduse olümpiaadi lõppvoorus ja 3 õpetajat.

Lõppvooru pääsemise osas olid paremad näitajad veel bioloogias (8 õpilast, 5 õpetajat), geograafia (4 õpilast 3 õpetajat), matemaatika (3 õpilast, 3 õpetajat).

Mida näitab võrdlus teiste maakondadega? Andmed eelmise kahe aasta kohta (alus TÜ Teaduskooli koduleht) näitavad, et kõigist lõppvoorus osalejatest moodustavad alati suurima osa (2008. aastal 38,5%) Tallinna õpilased, järgnevad Tartu (24,1%) ja Ida-Virumaa koos Narvaga (10,5%).

2008. aastal järgnes Tartu linnale Pärnumaa (9%), Viljandimaa (7,2%), Narva (5,7%), Tartumaa (5,7%), Ida-Virumaa (4,8%). 8. kohal on Lääne-Virumaa 4,3 protsendiga.

2007. aastal moodustasid Lääne-Virumaa õpilased 4,6% kõigist lõppvoorus osalejatest. Siis oli meist rohkem õpilasi Saaremaalt ja vähem Viljandimaalt. Saaremaa ja Viljandimaa õpilaste arvud on aga väiksemad kui Lääne-Virumaal. Lääne-Virumaa oli 7. kohal.

Kokku sai 2008/2009. õppeaastal olümpiaadide lõppvoorus osalemise loa 50 (eelmisel aastal 38) Lääne-Virumaa õpilast. Neist kaks õpilast osales kahel olümpiaadil ja üks õpilane neljal olümpiaadil. Võistkondlikud olümpiaadid on õpioskused 5. klassile (5 liiget) ja majandus gümnaasiumiõpilastele (2 liiget).

Lõppvoorus olid esindatud 12 gümnaasiumi, põhikoolidest õpilasi lõppvoorus ei olnud.

KOOL	Lõppvooru pääsemine	
	10.-12.kl	7.-9.kl
Haljala Gümnaasium	2	5
Kadrina Keskkool	7	8
Kunda Ühisgümnaasium	1	
Rakke Gümnaasium		1
Rakvere Eragümnaasium	1	
Rakvere Gümnaasium	3	4
Rakvere Reaalgümnaasium	2	3
Rakvere Vene Gümnaasium	1	
Tamsalu Gümnaasium	3	1
Tapa Vene Gümnaasium	1	
Vinni-Pajusti Gümnaasium	3	4

TULEMUSED ÜLERIIGILISTEL OLÜMPIAADIDEL

Maakonnas on aastaid tunnustatud neid õpilasi, kes saavutavad üleriigilistel aineolümpiaadidel 1.-10. koha. Eelmisel õppeaastal oli neid õpilasi 12. Käesoleval õppeaastal (kui toimumata on veel geograafia, bioloogia, loodusteaduste ja tööõpetuse olümpiaadide lõppvoorud) on meie maakonna õpilased saavutanud 1.-10. koha 15 korral: eesti kirjanduses 5 õpilast, emakeeles 3 õpilast, füüsikas 2, saksa keeles 1 õpilane, ühiskonnaõpetuses 2 õpilast, vene keel võõrkeelena 1 õpilane, õpioskuste olümpiaadi võistkond.

Eriliselt tuleb ära märkida Rakvere Reaalgümnaasiumi õpilast Marleen Allemanni (õpetaja Krista Sepp), kes saavutas kirjanduse olümpiaadil 1. koha, Vinni-Pajusti Gümnaasiumi õpilast Andres Nõmmikut (õpetaja Maie Nõmmik), kes saavutas ühiskonnaõpetuse olümpiaadil 1. koha, Tamsalu Gümnaasiumi õpilast Tõnis Kasekampi (õpetaja Maie Nõmmik), kes saavuta ühiskonnaõpetuse olümpiaadil 2. koha, Kadrina Keskkooli õpilast Triinu Sikku (õpetaja Liivi Heinla), kes saavutas eesti kirjanduse olümpiaadil 3. koha ja Kunda Ühisgümnaasiumi õpilast Kärt Lindlot (õpetaja Tiina Vanatoa), kes saavutas emakeele olümpiaadil 3. koha.

LÕPETUSEKS

Tsiteeriks veelkord Viire Seppa (10.06.08 ettekanne tema uurimistööst „Isiksuse rollist olümpiaadiedus”) seda, mida endised olümpiaadidest osavõtjad arvasid olümpiaadiedu faktoritest. Edu pant on suur iseseisev töö, samuti inspireeriv õpetaja ja haridust soosiv kodune õhkkond. Endised olümpiaadidest osavõtjad pidasid olümpiaadiedus oluliseks veel püsivust ja järjekindlust; püüdlikkust; huvi aine vastu.

Oma töö kokkuvõttes püstitab Viire Sepp siiski hüpoteesi, kas olümpiaadiedu võib oleneda isiksuseomadustest suuremal määral kui keskkonnast (?). Ja Kas olümpiaadil osalemist saab vaadelda kui teatud mõttes „edukat intelligentsust” (Sternberg, 2003) – inimene kohandab end situatsiooniga ja kompenseerib oma tugevate omaduste abil nõrku külgi(?)

Maaja Valter
Lääne-Viru Maavalitsuse
haridus- ja kultuuriosakonna inspektor